

**טיוטת חוק אנשי צבא דרום לבנון ומשפחותיהם (תיקון), התשפ"א-2021 - הסמכת
ועדת השרים לענייני חקיקה**

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ם :

- א. לאשר עקרונית את טיוטת חוק אנשי צבא דרום לבנון ומשפחותיהם (תיקון), התשפ"א-2021, המצ"ב.
- ב. להסמיך את ועדת השרים לענייני חקיקה לאשר, על דעת הממשלה, את נוסחה הסופי של הצעת החוק שתוגש לכנסת.
- ג. בהתאם לסעיף 81(ג) בתקנון הכנסת, לבקש מוועדת הכנסת להקדים הדיון בהצעת החוק.
- ד. בהתאם לסעיף 88(ב) בתקנון הכנסת, לבקש מוועדת הכנסת להתיר את הקריאה השנייה של הצעת החוק ביום הנחתה על שולחן הכנסת.

דברי הסבר

רקע כללי

טיוטת החוק המוצעת נדרשת לשם הקניית סמכות להענקת אותות מערכה לאנשי צד"ל על השתתפות במערכה ברצועת הבטחון בלבנון. לצד הענקת אות מערכה לחיילי צה"ל. אישור טיוטת החוק היא חלק מחיקוקים שמממשים החלטה עקרונית על הענקת אותות מערכה לציון השתתפות במערכה ברצועת הבטחון בדרום לבנון בשנים 1982 עד 2000, לפי חוק העיטורים בצבא הגנה לישראל, התש"ל-1970. הכוונה היא להתחיל בחלוקת האותות ביום הזכרון לחללי מערכות ישראל התשפ"א ולשם כך נדרש קידום חקיקה מהיר של החוק.

נתונים כלכליים וההשפעה על משק המדינה

אין השפעה.

תקציב

לא רלוונטי.

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

אין השפעה.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

טיוטת החוק מתואמת עם משרד המשפטים והיא מוגשת באישור יח' המשנה ליועמ"ש לממשלה.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

אין.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

חוות דעת משפטית מצורפת.

סיווגים

סיווג ראשי: 06פורמאלי;

סיווג משני: 07 חקיקה ממשלתית

תחום פעולה עיקרי: 01חוץ וביטחון;

מוגש על ידי שר הביטחון

ט"ז באדר התשפ"א
28 בפברואר 2021

מדינת ישראל
משרד הביטחון
בלמ"ס

היועץ המשפטי למערכת הביטחון

תאריך: 18
בפברואר
אדר
התשפ"א
2021

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה-

טיוטת חוק אנשי צבא דרום לבנון ומשפחותיהם (תיקון), התשפ"א-2021

נושא הצעת ההחלטה:

אישור טיוטת חוק אנשי צבא דרום לבנון ומשפחותיהם (תיקון), התשפ"א-2021 תקנה סמכות לשר הביטחון להעניק אות מערכה לציון השתתפות במערכה ברצועת הבטחון, גם לאנשי צבא דרום לבנון החיים במדינת ישראל, לצד חיילי צה"ל שיהיו זכאים לאות. כיום חוק העיטורים בצבא הגנה לישראל, התש"ל-1970 מאפשר חלוקת אותות לחיילים בלבד. התיקון המוצע יאפשר חלוקה גם לאנשי צד"ל.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:

טיוטת החוק המוצעת נדרשת לשם הקניית סמכות לשר הביטחון להעניק אותות מערכה לאנשי צד"ל על השתתפות במערכה ברצועת הבטחון בלבנון. זאת לצד הענקת אות מערכה לחיילי צה"ל. אישור טיוטת החוק היא חלק מחיקוקים שמממשים החלטה עקרונית על הענקת אותות מערכה לציון השתתפות במערכה ברצועת הבטחון בדרום לבנון בשנים 1982 עד 2000, לפי חוק העיטורים בצבא הגנה לישראל, התש"ל-1970. הכוונה היא להתחיל בחלוקת האותות ביום הזכרון התשפ"א ולשם כך נדרש קידום חקיקה מהיר של החוק בממשלה ובכנסת. בתקנות ייקבעו התבחינים לזכאות או לשלילתה במקרים מסוימים.

קשיים משפטיים, ככל שישנם ודרכי פתרון:

ההצעה אינה מעוררת קשיים משפטיים.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

הצעת החוק היא על דעת משרד המשפטים לרבות בהיבטי קידום החקיקה בתקופת הבחירות.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד:

אין מניעה משפטית לאישור ההצעה בכפוף לאמור לעיל

בברכה,

איוני אופיר
היועץ המשפטי

טיוטת חוק

א. שם החוק המוצע

חוק אנשי צבא דרום לבנון ומשפחותיהם (תיקון). התשפ"א-2021.

ב. מטרת החוק המוצע, הצורך בו, עיקרי הוראותיו והשפעתו על הדין הקיים

חוק העיטורים בצבא הגנה לישראל, ההתש"ל-1970 (להלן – חוק העיטורים בצה"ל) מסמיך את שר הביטחון, לקבוע, באישור הממשלה, אותות לציון השתתפותם של חיילים במלחמה, במערכה או בקרב ואת הזכאים לקבלם.

מכוח חוק זה, הוענק בשנת 1983 לחיילים ששירתו בצה"ל, בשירות סדיר ובמילואים, מיום י"ד בסיוון התשמ"ב (5 ביוני 1982) עד יום י"ב בתשרי התשמ"ג (29 בספטמבר 1982) שהוא יום נסיגת כוחות צה"ל מאזור ביירות, אות מערכה לציון השתתפות במערכת שלום הגליל. נסיגה זו הייתה רק שלב ראשון במערכה שבמסגרתה התפרס צה"ל ב"רצועת ביטחון" בדרום לבנון. המערכה נמשכה עד ליום י"ט באייר התש"ס (24 במאי 2000), אז יצאו כוחות צה"ל מרצועת הביטחון (להלן – תקופת המערכה).

מתחילתה של מלחמת האזרחים בלבנון בשנות השבעים ועד מועד נסיגת ישראל כאמור במאי 2000 לקו הגבול הבינלאומי עם לבנון, נקשרו, התפתחו והתבססו, יחסי גומלין צבאיים ואזרחיים בין מדינת ישראל וצה"ל לבין כוחות לבנונים שמקורם בצבא לבנון באזור דרום לבנון. תחילה בפיקודו של מייג'ור סעד חדד, ולאחר מכן בפיקודו של הגנרל אנטואן לאחד. כוחות אלה, שכונו צבא דרום לבנון – צד"ל, לחמו כתף אל כתף עם חיילי צה"ל במהלך תקופת המערכה ברצועת הביטחון בדרום לבנון.

עם נסיגת כוחות צה"ל מדרום לבנון, נכנסו לישראל חלק מאנשי צד"ל, וחלקם בחרו להשתקע בישראל. חוק אנשי צבא דרום לבנון ומשפחותיהם, התשס"ה-2004 (להלן – חוק צד"ל), הסדיר את מעמדם של אנשי צד"ל שנכנסו לישראל כאמור: הוענקה להם ולבני משפחתם זכאות לאזרחות ישראלית, הוחלו עליהם הוראות חוקי השיקום כאילו היו חיילי צה"ל, נקבעה זכותם למענקי הוקרה ולסיוע בדירור וכן לזכויות נוספות שהוענקו להם מכוח מספר החלטות שקיבלה הממשלה.

בכוונת ראש הממשלה החליפי ושר הביטחון, להעניק אות מערכה לפי חוק העיטורים בצה"ל, לחיילי צה"ל שהשתתפו במערכה ברצועת הביטחון בדרום לבנון בתקופת המערכה. זאת, בהמשך להמלצות ועדה ציבורית שמינה ראש הממשלה החליפי ושר הביטחון, בראשותו של שר הביטחון לשעבר רא"ל (מיל') שאול מופז. מוצע להקנות לשר הביטחון סמכות להעניק את אות המערכה האמור גם לאנשי צבא דרום לבנון (צד"ל), אשר לחמו לצד חיילי צה"ל, בזמן המערכה ברצועת הביטחון בדרום לבנון.

סעיף 1 חוק העיטורים בצה"ל מקנה סמכות להעניק אותות מערכה לחיילי צה"ל בלבד.

כדי לבטא את ההוקרה וההערכה לאנשי צד"ל שלחמו כאמור כתף אל כתף עם חיילי צה"ל, מוצע להעניק את האות גם להם.

לפיכך מוצע לתקן את חוק צד"ל, ולהוסיף בו סעיף שיקנה סמכות לשר הביטחון להעניק את אות המערכה שיוענק לחיילי צה"ל על השתתפותם במערכה ברצועת הביטחון, גם לאנשי צד"ל ובהסדר שייקבע בתקנות לפי חוק העיטורים בצה"ל שיקבע את התבחינים להענקה, ייכללו גם אנשי צד"ל. בין התבחינים שייקבעו תהיה גם סמכות שלא להעניק את האות למי שהורשע בעבירה פלילית.

מנגנון החלוקה יתבסס על מנגנון הקיים היום לחלוקת האותות במשרד הביטחון וביצה"ל.

ג. השפעת תזכיר החוק המוצע על התקציב ועל התקן המנהלי של המשרד היוזם, משרדים אחרים ורשויות אחרות.

אין השפעה

ד. הערות משרדי ממשלה וגורמים אחרים

טיוטת החוק הינה מתואמת ועל דעת משרד המשפטים לרבות בענין הגשתה בתקופת הבחירות לכנסת ה-24.

ה. להלן נוסח תזכיר החוק המוצע ודברי הסבר

הצעת חוק מטעם משרד הביטחון:

הצעת חוק אנשי צבא דרום לבנון ומשפחותיהם (תיקון), התשפ"א-2021

הוספת סעיף 13א. 1. בחוק אנשי צבא דרום לבנון, התשס"ה-2004,¹ אחרי סעיף 13 יבוא:

"אות מערכה לציון 13א. קבע שר הביטחון אות מערכה לפי סעיף 7 לחוק השתתפות במערכה העיטורים בצבא הגנה לישראל, התש"ל-1970² לציון השתתפות במערכה ברצועת הביטחון בדרום לבנון, יעניק שר הביטחון או מי שהוא הסמיך לכך בדרום לבנון אות מערכה כאמור לאיש צד"ל שעמד בתנאים שקבע, באישור הממשלה."

¹ ס"ח התשס"ה, עמ' 36.
² ס"ח התש"ל, עמ' 18.

הצעת חוק מטעם הממשלה:

הצעת חוק אנשי צבא דרום לבנון ומשפחותיהם (תיקון), התשפ"א-2021

הוספת סעיף 13א. 1. בחוק אנשי צבא דרום לבנון, התשס"ה-2004,¹ אחרי סעיף 13 יבוא:

"אות מערכה לציון 13א. קבע שר הביטחון אות מערכה לפי סעיף 7 לחוק השתתפות במערכה העיטורים בצבא הגנה לישראל, התש"ל-1970² ברצועת הביטחון לציון השתתפות במערכה ברצועת הביטחון בדרום לבנון, יעניק שר הביטחון או מי שהוא הסמיך לכך אות מערכה כאמור לאיש צד"ל שעמד בתנאים שקבע, באישור הממשלה."

דברי הסבר

כללי

חוק העיטורים בצבא הגנה לישראל, ההתש"ל-1970 (להלן – חוק העיטורים בצה"ל) מסמך את שר הביטחון לקבוע, באישור הממשלה, אותות לציון השתתפותם של חיילים במלחמה, במערכה או בקרב ואת הזכאים לקבלם.

מכוח חוק זה, הוענק בשנת 1983 לחיילים ששירתו בצה"ל, בשירות סדיר ובמילואים, מיום י"ד בסיוון התשמ"ב (5 ביוני 1982) עד יום י"ב בתשרי התשמ"ג (29 בספטמבר 1982) שהוא יום נסיגת כוחות צה"ל מאזור ביירות, אות מערכה לציון השתתפות במערכת שלום הגליל. נסיגה זו הייתה רק שלב ראשון במערכה שבמסגרתה התפרס צה"ל ב"רצועת ביטחון" בדרום לבנון. המערכה נמשכה עד יום י"ט באייר התש"ס (24 במאי 2000), אז יצאו כוחות צה"ל מרצועת הביטחון (להלן – תקופת המערכה).

מתחילתה של מלחמת האזרחים בלבנון בשנות השבעים ועד מועד נסיגת ישראל כאמור במאי 2000 לקו הגבול הבינלאומי עם לבנון, נקשרו, התפתחו והתבססו, יחסי גומלין צבאיים ואזרחיים בין מדינת ישראל וצה"ל לבין כוחות לבנונים שמקורם בצבא לבנון באזור דרום לבנון. תחילה בפיקודו של מייג'ור סעד חדד ולאחר מכן בפיקודו של הגנרל אנטואן לאחד. כוחות אלה, שכונו צבא דרום לבנון – צד"ל, לחמו כתף אל כתף עם חיילי צה"ל במהלך תקופת המערכה ברצועת הביטחון בדרום לבנון. עם נסיגת כוחות צה"ל מדרום לבנון, נכנסו לישראל חלק מאנשי צד"ל, וחלקם בחרו להשתקע בישראל. חוק אנשי צבא דרום לבנון ומשפחותיהם, התשס"ה-2004 (להלן – חוק צד"ל), הסדיר את מעמדם של אנשי צד"ל שנכנסו לישראל כאמור: הוענקה להם ולבני משפחתם זכאות לאזרחות ישראלית, הוחלו עליהם הוראות חוקי השיקום כאילו היו חיילי צה"ל, נקבעה זכותם למענקי הוקרה ולסיוע בדיור וכן

¹ ס"ח התשס"ה, עמ' 36.
² ס"ח התש"ל, עמ' 18.

לזכויות נוספות שהוענקו להם מכוח מספר החלטות שקיבלה הממשלה.

בכוונת ראש הממשלה החליפי ושר הביטחון, להעניק אות מערכה לפי חוק העיטורים בצה"ל, לחיילי צה"ל שהשתתפו במערכה ברצועת הביטחון בדרום לבנון בתקופת המערכה. זאת, בהמשך להמלצות ועדה ציבורית שמינה ראש הממשלה החליפי ושר הביטחון, בראשותו של שר הביטחון לשעבר רא"ל (מיל') שאול מופז.

מוצע להקנות לשר הביטחון סמכות להעניק את אות המערכה האמור גם לאנשי צבא דרום לבנון (צד"ל), אשר לחמו לצד חיילי צה"ל, בזמן המערכה ברצועת הביטחון בדרום לבנון.

סעיף 1 חוק העיטורים בצה"ל מקנה סמכות להענקת אותות מערכה לחיילי צה"ל בלבד.

כדי לבטא את ההוקרה וההערכה לאנשי צד"ל שלחמו כאמור כתף אל כתף עם חיילי צה"ל, מוצע להעניק את האות גם להם.

לפיכך מוצע לתקן את חוק צד"ל, ולהוסיף בו סעיף שיקנה סמכות לשר הביטחון להעניק את אות המערכה שיוענק לחיילי צה"ל על השתתפותם במערכה ברצועת הביטחון, גם לאנשי צד"ל ובהסדר שייקבע בתקנות לפי חוק העיטורים בצה"ל ובו התבחינים להענקה, ייכללו גם אנשי צד"ל. בין התבחינים שייקבעו תהיה גם סמכות שלא להעניק את האות למי שהורשע בעבירה פלילית.

מנגנון החלוקה יתבסס על מנגנון הקיים היום לחלוקת האותות במשרד הביטחון ובצה"ל.